

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

RÅDHUSSTRÆDE 6

VESTER KVARTER, KØBENHAVNS KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	01.09.2016
Besigtiget af:	Vera Noldus
Journalnummer:	2010-7.82.07/101-0001
Kommune:	Københavns Kommune
Adresse:	Rådhusstræde 6, 1466 København K
Betegnelse:	Rådhusstræde 6
Fredningsår:	1964
Omfang:	<i>Hjørnehuset (1797 af Andreas Hallander)</i>

BYGNINGSBESKRIVELSE

I fredningsbeskrivelsen er der ikke taget stilling til lovligheden af bygningsarbejder foretaget i ejendommen. Beskrivelsen beror på besigtigelse af hele ejendommen.

Rådhusstræde 6 ligger på hjørnet af Rådhusstræde og Kompagnistræde og består af et markant hjørnehus i tre etager med kælder og heltag, på syv fag i Kompagnistræde, fire fag i Rådhusstræde og ét smigfag på hjørnet. Sammen med tre andre ejendomme omslutter huset en gård belagt med brosten. Forhusets tag er belagt med røde vingeteg. I taget mod gaden sidder ti kviste med lavt heltag, og mod gården er fire kviste og to ovenlysvinduer. I tagryggen er fire lave skorstenspiber, hvoraf to er placeret ved gavlene. Mod gården er der placeret en udvendig elevator fra dengang, huset blevet indrettet til Skolemuseum i 1995, og som fører helt til tagetagen.

Facaden er opbygget med en stor rundbuet port i det yderste fag i Rådhusstræde med dekoreret gitterlåge og overligger samt halvrundt overvindue med snedkerdetaljer og guldmalede guirlander. I smigfaget er over kælderdøren et konsolbåret skur i sandsten. Mellem 1. og 2. sal er en profileret hvidmalet kordongesims, og under tagkanten ses en kraftig profileret hvidmalet hovedgesims. I smigfaget er 1. sals vinduet fremhævet med volutkonsolbåren profileret sandstensfordakning. På alle etager er hvidmalede traditionelle korspostvinduer med todelte underrammer. Vinduerne har skifersålbænke. Kældervinduerne er nyere butiksvinduer. Facaden er glatpudset og står sandfarvet over en sortmalet sokkel.

Gårdsiden er pudset og står ligeledes sandfarvet med hvidmalet hovedgesims. Der er portgrønmalede traditionelle korspostvinduer med opsprossede underrammer. Vinduerne har zinksålbænke. Til kælderen er portgrønmalede torammede, opsprossede vinduer. Et enkelt har skodder. I gården er der desuden en ældre portgrønmalet

tofløjet fyldingsdør, der giver adgang til den ældre hvidmalede bagtrappe, som fører op til alle etager med nye bagdøre.

Mod gaden findes en butik med adgang fra en nyere dør under skuret. En anden butik har adgang fra en nyere dør i Kompagnistræde.

Portrummet er belagt med bordur- og brosten. Vægge og lofter står pudset og malet, og rummet har loftsgesims. Fra portrummet er der adgang til venstre ad en ældre tofløjet portgrønmalet fyldingsdør til det oprindelige hovedtrapperum placeret ud mod gården. Trappen er en toløbstrappe med hjørnereposer, med udkehlet håndliste af mahogni og drejede balustre. Entrédørene til lejlighederne i alle etager er tofløjede fyldingsdøre, som er nyere, men traditionelt udførte.

Lejlighederne er indrettet med en stor stue og to værelser mod Kompagnistræde og en hjørnestue og en stue mod Rådhusstræde. I stueetagen giver en lille ny trappe adgang til rummet over portrummet, som er indrettet til depot. Mod gården ligger køkkenet, en bred forstuegang samt bad og toilet, indrettet i tidligere kamre. Tagetagen er nyindrettet. I stort set alle rum, bortset fra tagetage og kælder, findes fod-, pille- og brystningspaneler, fyldingsdøre, profilerede dørindfatninger og pudsede lofter med gesimser og rosetter. Døre og gerichter er af nyere dato, men traditionelt udførte, vinduerne har hovedsageligt ældre poste med kvartstaf og nyere vinduesrammer, både mod gaden og gården. Gulvene er nyere bræddegulve.

— BYGNINGSHISTORIE

Rådhusstræde, der strækker sig fra Nytorv over Vandkunsten til Frederiksholms Kanal, nævnes fra 1540 og er opkaldt efter byens rådhus på Nytorv fra slutningen af 1400-tallet. Tidligere hed gaden Vandmøllestræde, idet der i middelalderen lå en Vandmølle på Vandkunsten. På Geddes kort fra 1757 benævnes den sydlige del af Rådhusstræde stadig som Vandmøllestræde, men kort efter blev den en del af Rådhusstræde.

Rådhusstræde 6 blev opført 1797 efter tegninger af bygmester Andreas Hallander (1755-1828), der var uddannet tømrer og videreuddannede sig under Harsdorff. I årene efter Københavns anden brand i 1795 var han en af de mest aktive bygmestre i byen. Han både samarbejdede med og lod sig inspirere af den samtidige kollega J.H. Rawert. Karakteristisk for Andreas Hallanders stil er hans sikre og talentfulde beherskelse af det klassiske formsprog. I Rådhusstræde 6 kan det ses i et portfag i det ene yderfag, den glatpudsede facade uden fremhævede fag og et dekorationsprogram,

der er begrænset til hoved- og kordongesims, vinduesfordakning og skur.

— KILDER

Bydelsatlas Indre By/Christianshavn, Skov- og Naturstyrelsen, 1996

Byens Huse, Danmarks arkitektur, Sys Hartmann og Villads Villadsen, København 1979

Dansk byggesæt omkring 1792 og 1942, Harald Langberg og Hans Erling Langkilde, Den almindelige Brandforsikring, 1942

233 danske borgerhuse, Allan Tønnesen, 1979

De københavnske boligtypers udvikling, Arkitekten, XXXVIII. 5. Kay Fisker, 1938

Historiske huse i det gamle København, Nationalmuseet, 1972

Klassicisme i København, Hanne Raabyemagle og Claus M. Smidt red., 1998

København, før og nu – og aldrig, Bo Bramsen, red., 1987

København fra bispetid til borgertid, Stadsingeniørens Direktorat, 1947

Københavns gamle bydel, Harald Langberg, Foreningen til gamle bygningers bevaring, 1948

Københavnske borgerhuse, H.H. Engqvist 1948

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Ejendommens miljømæssige værdi knytter sig til beliggenheden i Rådhusstræde, hvor forhuset indgår som en integreret del af husrækken, som i Rådhusstræde overvejende består af huse fra samme periode, mens husene i Kompagnistræde er mere forskelligartede. Rådhusstræde 6 er blandt de største i kvarteret og danner i kraft af beliggenheden på hjørnet og det afdæmpede klassicistiske formsprog et visuelt bindeled mellem Kompagnistræde og Rådhusstræde.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi for Rådhusstræde 6 knytter sig i det ydre til ejendommen som et fint eksempel på den rendyrkede klassicisme, der prægede periodens københavnske borgerhuse i tiden efter Københavns brand i 1795. Klassicismen som ideal vandt indpas i takt med borgerskabets stigende indflydelse og kom som stilart til at præge de bygninger, der blev opført i anden halvdel af 1700-tallet og første halvdel af 1800-tallet – og dermed København.

Det borgerlige, klassicistiske bygningsideal afspejles i det indre i såvel planløsning som interiør. Den oprindelige planløsning er i store træk bevaret og kendetegnes ved en hovedtrappe i forhuset og bagtrapper i sidehuset i Kompagnistræde. Lejlighedernes disponering med de fine stuer mod gaden udstyret med stukatur og panelering, stue i smigfaget og et køkken og sengekammer (nu toilet) mod gården er helt i overensstemmelse med idealerne på den tid. De oprindelige og ældre bygningsdele og -detaljer har kulturhistorisk værdi, idet de vidner om periodens udsmykningsideal og æstetiske præferencer. Af særlig værdi er trapperummet og hovedtrappen, lejlighedernes panelering og loftsstukkaturen. Hertil kommer de ældre, traditionelle vinduesposte mod gaden og gården.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi knytter sig i det ydre til facadens afdæmpede klassicistiske udtryk, der karakteriseres ved en overordnet symmetri, fremhævelse af yderfaget i Rådhusstræde med den store rundbuede port med fine detaljer og udsmykning af smigfaget med konsolbåren vinduesfordakning og skur. Der er med få arkitektoniske virkemidler skabt en visuel ro og balance, understreget af den vandrette kordongesims, som opdeler facaden i en tungere underdel og en lettere overfacade. På bagsiden knytter den arkitektoniske værdi sig til gårdsidernes prunkløse udtryk.

I det indre knytter den arkitektoniske værdi sig til det brostensbelagte portrum, til hovedtrapperummet og i lejlighederne til de velproportionerede stuer, hvor de klassicistiske loftsgesimser og den fine panelering vidner om den borgerlige klassicismes enkle udsmykningsidealer.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

De bærende fredningsværdier knytter sig overordnet til ejendommen som en repræsentant for et byghård opført bygmester Andreas Hallander efter tidens klassicistiske idealer efter Københavns brand i 1795. De bærende fredningsværdier knytter sig i det ydre til det grundmurede forhus og sidehus i tre etager over en høj kælder med en markant facade med gesimser, sålbænke, vinduesfordakning i

smigfaget, sandstensskur over kældernedgangen og til den fint udsmykkede portgennemgang. Hertil kommer de ældre vinduer med lod- og tværposte samt kontrasten mellem den præsentable facade og den prunkløse gårdside. Endvidere kommer skorstenspiberne i taget og generelt den traditionelle materialeholdning.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig til den velbevarede rumfordeling på alle etager med det gennemgående portrum og hovedtrapperummet mod gården samt lejlighedernes traditionelle plandisponering med forstue, de fine stuer mod gaden, stue i smigfaget og køkkenet mod gården. Hertil kommer de mange oprindelige og ældre bygningsdele og -detaljer, herunder lysnings-, pille- og brystningspaneler, pudsede vægge og lofter med stuk og vinduernes tvær- og lodposte med trekvartstafsprofil samt de nyere, men traditionelt udførte fyldingsdøre og gerichter. Endvidere kommer den oprindelige hovedtrappe med alle detaljer og den gennemgående traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Intet at bemærke.